

Пасечко Н.В., Крицький Т.І., Джула М.А., Кульчінська В.М.
ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет
ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України»

Актуальність: цукровий діабет (ЦД) поширений у всіх країнах світу. За даними Всесвітньої Організації Охорони здоров'я в даний час на планеті налічується близько 422млн. хворих на діабет, і їх число прогресивно зростає. Така ж тенденція характерна і для України, де в даний час налічується понад 1 млн. хворих. З огляду на хронічне невиліковне протікання ЦД і збільшення середньої тривалості життя пацієнтів, є актуальними дослідження, спрямовані на вивчення різних органів і систем, та зокрема статевої функції у чоловіків.

Мета та методи обстеження: Метою роботи є проведення скринінгу еректильної дисфункції у хворих цукровим діабетом, вивчення її зв'язку з розвитком і прогресуванням основного захворювання і інших його ускладнень для розробки раціональних алгоритмів діагностики і лікування. У дослідження включено 174 хворих на ЦД, які проходили лікування у ендокринологічному відділенні «ТУЛ» в період з 2015 по 2017 роки. Беручи до уваги, що ЦД першого типу і ЦД другого типу представляють собою дві різні патології (етіологічно, патогенетично і клінічно), хворі були розділені на 2 групи: 1- хворі з цукровим діабетом першого типу (113 чол.), 2 - хворі з цукровим діабетом другого типу (61 чол.) Оскільки вік є одним з факторів, що впливають на статеву функцію, всі обстежувані пацієнти також були поділені на 3 вікові групи: 1 група - вік від 18 до 30 років включно. (ЦД 1 тип 49 чол.) 2 група - вік від 31 до 50 років включно. (ЦД 1 тип 41 чол., ЦД 2 тип 16 чол.) 3 група - вік понад 50 років. (ЦД 1 тип-23 чол., ЦД 2 тип-45 чол. В свою чергу, всі пацієнти були розділені на групи за тривалістю захворювання: до 5 років, від 6-10р., від 11-15р., від 16-20р., більше 20 років.

Для набору групи порівняння була обстежена репрезентативна вибірка чоловіків без ЦД (30 чоловік), відповідно розділених за трьома віковими групами.

Для виявлення ЕД використовувався опитувальник, рекомендований Європейською асоціацією урологів «Міжнародний індекс еректильної функції», аналіз сексологічного анамнезу та фізикальне обстеження. Статистична обробка одержаних даних була проведена з використанням пакету прикладних програм STATISTICA (StatSoft Inc. США, версія 10.0)

Результати: У обстежених хворих на ЦД першого типу розповсюдженість ЕД в різних вікових групах варіювала і склала 14,2% (7 з 49) серед пацієнтів вікової групи від 18 до 30 років; 39,0% (16 з 41) серед пацієнтів вікової групи від 31 до 50 років і 78,2% (18 з 23) пацієнтів вікової групи старше 50 років. Сумарна поширеність ЕД у хворих на ЦД першого типу склала 36,2%. У обстежених хворих на ЦД другого типу частота ЕД в різних вікових групах також варіювала і склала 31,25% (5 з 16) серед пацієнтів вікової групи від 31 до 50 років і 60,0% (27 з 45) пацієнтів вікової групи більше 50 років. Сумарна поширеність ЕД у хворих на ЦД другого типу склала 52,5%. При аналізі поширеності ЕД у хворих на ЦД першого типу було виявлено не

тільки її збільшення з віком пацієнтів, але і з збільшенням тривалості ЦД. Так, в групі хворих на ЦД першого типу з тривалістю захворювання до 5 років включно поширеність ЕД склала 18,5% (5 з 27 хворих), в групі хворих з тривалістю захворювання від 6 до 10 років включно – 22,5% (7 з 31 хворих), в групі хворих з тривалістю захворювання від 11 до 15 років включно – 27,5% (18 з 29 хворих), в групі хворих з тривалістю захворювання від 16 до 20 років включно 71,4% (10 з 14 хворих), і в групі хворих з тривалістю захворювання понад 20 років - 91,6% (11 з 12 хворих). Для ЕД у хворих з ЦД другого типу характерна та ж тенденція: в групі хворих з тривалістю захворювання до 5 років включно поширеність ЕД склала 38,8% (7 з 18 хворих), в групі хворих з тривалістю захворювання від 5 до 10 років включно - 43,75% (7 з 16 хворих), в групі хворих з тривалістю захворювання від 10 до 15 років включно - 66,6% (8 з 12 хворого), в групі хворих з тривалістю захворювання від 16 до 20 років включно 63,6% (7 з 11 хворих), і в групі хворих з тривалістю захворювання понад 20 років - 75% (3 з 4 хворих). При обстеженні групи порівняння, ЕД в різних вікових групах також як і у хворих з ЦД виявлялася з різною частотою. Сумарна поширеність ЕД в групі порівняння склала 12,7%. Найбільш часто ЕД була виявлена у чоловіків з ЦД 1 типу у групі хворих старше 50 років та тривалістю захворювання понад 20 років.

Висновки: Таким чином, поширеність ЕД у хворих з діабетом перевищує поширеність ЕД серед чоловіків без діабету в середньому в 3,3 раза (2,5-4,2), що демонструє вплив ЦД на розвиток ЕД. Відмічено чіткий кореляційний зв'язок між тривалістю ЦД, віком хворого та ЕД. Досліджено, що декомпенсація захворювання зумовлює прогресування статевих розладів у чоловіків хворих на ЦД, що призводить до зниження еректильної функції.